

PREMIILE PENTRU DEBUT ÎN LITERATURĂ

DEBUTUL ÎN LITERATURĂ – PRILEJ DE SĂRBĂTOARE: Premiile pentru Debut în Literatură oferite de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (ediția a IV-a)

*Elena TARAGAN,
șef sector, Secția Studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

În 2023, ne aflăm la a IV-a ediție a Galei Premiilor pentru Debut, decernate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. În cadrul ediției curente, premiile au fost înmânate de către Angela Cutasevici, viceprimar al municipiului Chișinău, și de către dr. Mariana Harjevschi, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Dr. Mariana Harjevschi a menționat faptul că Biblioteca Municipală își continuă misiunea în vremuri de restriște: „Anul trecut, sub bubuiturile războiului din țara vecină, ofeream aceste premii. Astăzi, se aud revolte lângă spațiile bibliotecii. Și totuși, noi continuăm”, susține directorul instituției. „Gala Premiilor

pentru Debut se află la cea de-a IV-a ediție, iar această tradiție este sincronizată cu ziua de naștere a patronului nostru spiritual, Bogdan Petriceicu Hasdeu – 26 februarie. Și echipa Bibliotecii a decis să vină cu un eveniment-omagiu. De ce premii pentru debut oferite de o bibliotecă? Era anul pandemic 2020 și Biblioteca a decis că trebuie să-și urmeze misiunea. Să aducă schimbarea în comunitate. Să susțină tinerii condeieri, tinerele talente”. Dr. Mariana Harjevschi a afirmat faptul că cei de la Biblioteca sunt atenți și la tendințele din exterior din domeniul bibli-

o-economic, se inspiră de la Biblioteca Congresului, de la acea experiență frumoasă pe care o are această bibliotecă de a încuraja tinerii condeieri, tinerii poeți: „Și la Biblioteca Municipală este promovată literatura debutanților prin acest concurs, iar ulterior premianții sunt implicați în lumea literară prin noi abordări participative. Acest concurs oferă bibliotecii șansa de a deveni o platformă de dialog, o platformă de afirmare a scriitorilor, fiind considerat unul care promovează calitatea. Concursul premiază lucrări care vin din poezie, proză, critică literară și eseu. Există

în cadrul Bibliotecii scriitori și bibliotecari care reușesc să evalueze aparițiile editoriale. Este o bucurie faptul că, din an în an, se menține, dar și crește numărul participanților. Impresionează faptul că vin la concurs nu doar lucrări apărute în Republica Moldova, dar și în România. Debutează scriitori care au fost cititori ai bibliotecii, unii dintre ei fac studii peste hotare, iar alții sunt încadrați în viața literară din străinătate. Gala Premiilor este cel mai frumos eveniment al anului la Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu», conchide Mariana Harjevschi.

Maria Pilchin, scriitoare, dar și jurat al concursului, a afirmat că acest eveniment bucură: „Fiind la a patra ediție, putem vorbi de o normalitate literară. Biblioteca și-a propus, în 2020, să susțină tinerii scriitori. E nevoie de niște premii anume pentru tinerii scriitori, pentru că premii literare avem, dar nu există niște premii care să încurajeze și cumva să scoată din rând anume pe tineri, care nu au șansa să fie scoși «în fața clasei»”, susține scriitoarea. „Mie mi-a plăcut această idee și mă bucur foarte mult că doamna Harjevschi a acceptat, a mers și spre fondatorii noștri. Și să știți că cel mai greu e să găsești bani. În acest sens, Primăria a avut deschiderea pentru acest concept. Nu e, Doamne ferește, o sumă mare, dar e totuși o sumă cu care tinerii scriitori își pot cumpăra cărți. Să citească

și să vadă spre ce să tindă, spre ce să crească, sau să-și confirme faptul că sunt pe drumul cel bun. De fiecare dată, în fiecare an, avem discuții în juriu și mie-mi place că polemizăm, dezbatem. Mă întristează faptul că unele cărți e mai bine să nu fi văzut lumina tiparului, dar asta e democrația, în democrație cărțile apar mult mai ușor. Dar, în momentul în care o carte este nominalizată la acest concurs, eu cred că deja scriitorul este încurajat. Eu vreau să vă spun că mie aceste cărți mi-au produs o stare de bine, pentru că după noi vin alți tineri, la fel de încrezători, și eu chiar sper ca ei să ajungă să fie mai buni ca noi, pentru că aceasta înseamnă progres. Dar fiecare e bun în timpul lui, în paradigma lui. Este important să existe acest dialog între generații și biblioteca a configurat acest context, în care scriitorii afirmați citesc, jurizează. Chiar ar fi bine ca cei premiați să se gândească că au o oportunitate să organizeze un eveniment, două, în cadrul Bibliotecii Municipale. Aveți toată deschiderea noastră. Și acesta este un moment important, pentru că uneori un tânăr scriitor nu știe unde să se ducă să-și facă un eveniment. Aveți toată infrastructura noastră și să știți că acest lucru nu e puțin. Mă bucur pentru aceste fețe. În pofida la tot ce se întâmplă (social, politic), noi ne facem treaba”, au fost cuvintele scriitoarei Maria Pilchin.

Inițiatorul acestui concurs a fost prozatorul Dumitru Crudu. Scriitorul a afirmat următoarele: „Să ne amintim care a fost revista în care a debutat Eminescu. *Familia*. Și uitați-vă că această revistă a devenit prestigioasă. La ora la care a debutat Eminescu, era o revistă ca multe altele. Obscură, din provincie, necunoscută într-un fel de publicul larg. Dar, și datorită evoluției ulterioare a lui Eminescu, devenind cel mai important poet român din toate timpurile, acesteia i-a crescut prestigiul, greutatea, ratingul. Astfel, zicem și noi, ca laureații noștri, ai acestui concurs, în timp, să devină nume sonore ale literaturii române din Basarabia, și din România, și din lume. Aceasta le doresc laureaților – să transfere prestigiul lor asupra premiilor Bibliotecii Municipale «B.P. Hasdeu»”.

Doamna Angela Cutasevici, viceprimar al Capitalei, a mulțumit pentru idei, pentru dedicația cu care se lucrează la bibliotecă: „Aceste demersuri fac lumea mai bună, mai frumoasă, mai caldă, mai receptivă. Ne dau speranța că toate vitregiile timpului sau toate acele nedreptăți care se întâmplă în lume se vor sfârși. Asta ne dorim cu toții. Semnificația păcii nu o înțelegem decât atunci, când suntem în marele pericol de a o pierde. Acest concurs

este unul de motivare, de descoperire, de valorificare, de încurajare. Este important să descoperim autori, să promovăm oameni de valoare, să promovăm cartea, omul. De aceea, cu mult drag, sistemic deja, oferim aceste premii. Poate, în anul viitor, veniți și cu o propunere de modificare de buget al acestui premiu, ca să creștem și numărul de doritori de a se înscrie în acest concurs. Noi vom susține cu toată receptivitatea, pentru că suntem conștienți de rolul bibliotecii în comunitate, înțelegem importanța lecturii pentru dezvoltare comunitară. Toate eforturile noastre sunt îndreptate ca să devenim mai

buni, mai blânzi, mai pacifiști și, cu siguranță... Totul va fi bine”, au fost cuvintele Angelei Cutasevici, din partea Primăriei municipiului Chișinău – finanțator al concursului.

Categoria POEZIE

Cu un „Premiu special pentru Debut” a fost apreciată lucrarea Danielei Butnaru, *Certificat de naștere* (Chișinău, Editura Univers Educațional). Daniela Butnaru s-a născut la Soroca, a absolvit Facultatea de Litere a Universității de Stat din Bălți. „Poezia ei este una confesivă, fără să insiste pe stări interioare”, au fost cuvintele juratului Moni Stănilă. Din păcate, Daniela nu a putut fi prezentă la eveniment, dar a transmis calde salutări.

În această ediție, Biblioteca Municipală instituie, în premieră, Premiul „Iulia Hasdeu” pentru Debut în Poezie. De el s-a învrednicit Anda Vahnovan pentru volumul *Sârme*, apărut la Editura Casa de Pariuri Literare din București. Anda Vahnovan s-a născut la Chișinău, a debutat în 2017, în *Literatura și Arta*, unde a publicat primele versuri. Este jurnalistă, absolventă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. A trăit peste 20 de ani la Cluj, a absolvit și doctoratul la aceeași universitate. Astăzi, trăiește la Londra și

scrie poezie. „Vă mulțumesc foarte mult, este un eveniment special pentru mine. Deși am debutat în România, *Sârmele* mele sunt despre Moldova mea, despre țara mea și mă bucur foarte mult că am fost apreciată anume aici. Aș zice eu, oricât ar fi un copil iubit de tot satul, dacă nu este iubit de mama lui – e degeaba. Cu atât mai emoționată sunt, pentru că acest premiu vine astăzi într-o zi specială – este și ziua mamei mele. Aceste flori frumoase sunt pentru mama mea. Mama mea stă la originea mea și la originea cărții mele, acest premiu i-l dedic mamei mele. La mulți ani, mama!”, au fost cuvintele poetei.

De „Premiul pentru Debut în Poezie” s-a învrednicit poeta Maria Ivanov, pentru volumul de debut *Totul va fi bine*, apărut la Editura Prut din Chișinău. Maria Ivanov este absolventă a Facultății de Litere a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. A făcut și un master la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Este actualmente directoarea revistei *Timpul*, foarte activă și implicată în viața literară. A fost și este, în continuare, alături de Atelierul de poezie și proză „Vlad Ioviță”. „Pe mine mă bucură și mă onorează acest premiu din partea Bibliotecii Municipale «B.P. Hasdeu», pentru că aici am crescut ca poetă, aici s-a născut poeta Maria Ivanov. Nu m-am gândit niciodată că aș putea să scriu poezie și încă o poezie confesivă, o poezie în care să nu-mi fie rușine să vorbesc despre mine, despre trecutul meu, despre prezentul meu, despre durerile mele, despre căderile mele. Și, din acest motiv, premiul acesta nu este al meu.

Este al oamenilor care au crezut în mine. Îi mulțumesc în mod special lui Dumitru Crudu. La Atelierul «Vlad Ioviță» m-au primit foarte călduros. Când a fost de „tăiat” – au „tăiat”, mi-au zis nu-i bun și gata. Le mulțumesc foarte mult, pentru că m-au învățat să fiu critică cu mine. După certificatul de naștere al copilului meu și diploma de șefă de promoție 2016 înmănată de Nicolae Leahu, acesta este al treilea certificat cel mai important din viața mea. Eu vă mulțumesc foarte mult și vă promit solemn că n-o să vă dezamăgesc”, au fost cuvintele tinerei poete.

Organizatorii au salutat-o în cadrul evenimentului și pe Augustina Visan, poeta care s-a învrednicit cu un premiu într-o ediție precedentă a Galei. Augustina i-a încurajat pe tinerii scriitori să se înscrie la concursul Bibliotecii Municipale, pentru că aceasta îi așteaptă și pentru că aici se prețuiește calitatea.

Categoria PROZĂ

Cu o Mențiune a fost apreciată, în cadrul acestei categorii, o foarte tânără și promițătoare scriitoare – Andreea Guzun, care a intrat în concurs cu lucrarea *O furnică la Paris*, apărută la Editura Prut din Chișinău. După orele de română și de matematică, Andreea a reușit să fie prezentă la eveniment. A recunoscut că acest premiu înseamnă foarte mult pentru ea. Tânăra prozatoare a mulțumit pentru susținere.

„Premiul pentru Debut în Proză” a fost oferit scriitorului Alexandru Popescu, pentru romanul de debut *Montana*”,

apărut la Editura Arc din Chișinău. Romanul *Montana* este inclus și în Programul comunitar de lectură al Bibliotecii Municipale „Chișinăul citește” (ediția curentă). Alexandru Popescu s-a născut la Bender. În această carte este descris războiul din Transnistria văzut prin ochii unui tânăr. Alexandru Popescu exercită meseria de jurnalist în Europa, a activat și la postul de radio Europa Liberă din Chișinău, iar acum îl descoperim în calitate de prozator. „Mă bucur foarte mult să aflu că lucrarea mea a fost luată în seamă și apreciată la un nivel atât de înalt. Îmi pare rău că nu sunt fizic alături de dumneavoastră, ca să vă pot îmbrățișa, să vă pot mulțumi pentru această apreciere. Îmi face cinste și o plăcere foarte mare acest premiu. E o bucurie să aflu că ceea ce se presupunea a fi niște notițe, îmbogățite cu multă imaginație și ficțiune, transformându-se într-un roman, va fi apreciat la un nivel atât de înalt. E un premiu al sutelor de copii care au crescut și au suferit de pe urma conflictului transnistrean, cu un trecut traumatizant. Îi îndemn pe tineri să scrie, să-și spună poveștile. Atât de multe lucruri – și bune, și rele – s-au întâmplat în spațiul nostru. Țara noastră este puțin «povestită». Îi aplaud pe toți care au acest curaj de a scrie. Este absolut necesar un asemenea premiu pentru a-i motiva și pe cei sfoși sau mai șovăielnici, care știu că au ceva de povestit. Vă apreciez pentru ceea ce faceți și vă mulțumesc din suflet pentru acest premiu”, au fost cuvintele tânărului prozator.

Categoria CRITICA LITERARĂ ȘI ESEU

„Premiul pentru Debut în Critică literară și Eseu” a fost oferit lui Constantin Ivanov pentru lucrarea *Răul. Interpretări literare*, apărută la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Criticul Andrei Țurcanu afirmă: „Această carte este cel mai frumos exemplu al unei cercetări tematice”. Constantin Ivanov a spus că este recunoscător tuturor celor care l-au ajutat, l-au încurajat. A mulțumit profesorilor care au monitorizat proiectul. „Mă bucur că am avut ocazia să lucrez alături de ei. Mulțumesc familiei mele care a acceptat, cu răbdare, să mă susțină în acest demers. A necesitat ani de zile de studiu, care s-au încununat cu publicarea acestei lucrări la Editura Universității «Alexandru Ioan Cuza». Sperăm că... Totul va fi bine”.

Membrii juriului din anul acesta: Mariana Harjevschi (președinte), Maria Pilchin, Dumitru Crudu, Moni Stănilă, Elena Butucel.

În cadrul evenimentului, a fost prezentată colecția de vestimentație a brandului autohton „Coreli”, realizată de designerul Corina Hamureac, sursa de inspirație a acesteia fiind covorul național și măștișorul – două simboluri incluse în lista patrimoniului cultural UNESCO.

Ne revedem la noi ediții, așteptăm noi debutanți!

Foto: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”